M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Hiradó-Könyvtár
Nyilvántartó
1903. 3. sz. 4/VII.

Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 99. szám. Péntek, május 1.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVARAD, április 30.

Ex-lexben.

(—a.) Négy hónapi felhatalmazást kapott ujévkor a kormány s a négy hónap letelt anélkül, hogy a költségvetést csak elő is vehették volna a parlamentben, letelt anélkül, hogy ujabb felhatalmazást kapott volna. Magyarország kormánya tehát törvényes felhatalmazás nélkül van, az ország pedig törvényen kivüli állapotban.

Szabadságszerető, alkotmányához törhetetlenül ragaszkodó nemzetnek ismeri a történelem a magyart, mely kész volt alkotmányáért századokon át csatázni külés belellenség ellen és ime öt év alatt másodszor kerül törvényen kivüli helyzetbe ez az ország.

Pátensekkel, rendeletekkel nem engedte magát kormányoztatni, — a császári pátenseket nem ismerte el, azok erőszakoskodó közegeinek, a Tisza Lajosoknak ellenállott még gyengeségében is, megkövetelte, hogy az országgyülés utján önmaga intézze sorsát és most együtt van az országgyülés és még sem képes kimenteni a bajból az állam szekerét.

A kormány az ellenzékre, az ellenzék a kormányra háritja a baj előidézését. A kormány nem akar meghátrálni, mert háta megett látja a parlamenti többséget, a parlamenti kisebbség nem akar engedni, mert a nemzet jogainak védelmében maga mellett látja a közvéleményt. Az a parlamentárizmus jogaira, ez pedig a nemzet jogaira hivatkozik.

És a konfliktus alatt szenved a nemzet. Alkotmányunkon csorba esett, az államgépezet megakad s az állampolgárok jelentékeny kárt szenvednek.

A baj bekövetkezett, késő és felesleges egymásnak szemrehányást tenni érte. Azon kell inkább tanakodni, hogyan lehetne mielőbb segiteni rajta.

A kormány vállalta a felelősséget. Viselje is azt mig helyén marad, viselje egyedül; ne próbálja — holmi Tisza-lex példájára — megosztani pártjával.

Mig a törvényen kivüli helyzet tart, ne próbálja rendeletekkel kormányozni az országot. Sem a kormány, sem a párt hatalmi érdeke nem ér fel a magyar alkotmánynyal.

Első és legfőbb teendőjének ismerje keresni a kibontakozás utját, amely elől az ellenzéknek sem szabad ridegen elzárkóznia.

A küzdelem folyamán ismételten hangoztatta az ellenzék minden árnyalata, hogy nem a kormányelnök személye ellen viseli a harczot, — az utóbbi napok eseményei, különösen Eötvösnek mai nyilatkozatai azonban arra vallanak, hogy ellene irányul a támadás. Ez esetben könnyü lesz a megoldás. Széll elégszer adta jelét alkotmányos érzelmeinek, készséggel vonul vissza, ha ezzel visszaállitja a békét. Lemondása legalább annyiban megkönnyitené a helyzetet, hogy utódjának időt adnának megkérdezni a nemzetet.

Erre pedig alighanem szükség lesz, mert az ellentét a kormány és az ellenzék álláspontja közt oly nagy, hogy más eszközzel alig lehet megoldani.

Néhány nap mulva a fővárosba érkezik a király, aki ha a kormány képtelennek bizonyul megbirkózni a helyzettel, maga lesz kénytelen megoldani a válságot, melynek óhajtandó, hogy mielőbb vége legyen.

Nehéz napok várnak az országra, a nehéz napokban legnagyobb szükség van bölcseségre és türelemre.

Edvárd király a pápánál.

Az angol király római utjának kiemelkedő pontja volt látogatása a pápánál.

Délután fél 4 órakor Edvárd király csukott udvari fogaton kerékpárosok kisérete mellett elhagyta a Kvirinált és az angol nagykövetségre hajtatott. A királyt, aki tábornagyi egyenruhát viselt a térdszalag-renddel, kiséretének három tagja kisérte. A Kvirinál és az angol nagykövetség előtt katonaság tisztelgett A zenekar az angol himnuszt játszotta, 4 órakor a király ismét csukott kocsiban távozott a nagykövetségről. Egy másik kocsiban a kiséret tagjai követték. A Vatikánhoz vezető uton több ponton csapatosztályok állottak zászlóval és zenével. Az egész utvonalon óriási néptömeg gyült össze

A Szent Péter-templom nagy lépcsőjét is sürün lepte el a közönség. A királyt utközben

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ut vége.

Irta: Fourier E.

Tél volt, esett a hó. Egy körülbelül huszonöt e ztendős fiatal ember ideg sen ment egyik utczasarokról a másikra s bérkocsit keresett. A kocsik egymásután haladtak el előtte, de egy sem volt üres. Végre észrevett egy üreset, intett a kocsisnak, aki rögtön megállt. Az ifju kinyitotta az ajtót s belépett a kocsiba; ugyanabban a pillanatban a másik oldalról egy hölgy szállt fel.

— Bocsánat, asszonyom, — szólt a fiatal ember — a kocsi üres volt, amikor megállitottam.

— Kére r, uram, — felelte a hölgy — én állitottam meg.

— En intettem a kocsisnak.

— En szóltam neki.

— Nagyon sietős az utam . . . halasztha tatlan dolgok.

— Eppen ugy, mint nekem, uram! Bevásárlások, amelyeket nem halaszthatok el.

A hölgy közben leült s az ifju is leült melléje. Tovább vitatkoztak, egyik sem akart engedni. A kocsis már nyugtalankodott.

— Asszonyom, — szólalt meg végre a férfi — javaslatot teszek: használjuk együtt a kocsit.

— Hogy gondolhat ilyent?

— Miért ne?

— A legnagyobb mértékben illetlen dolog volna . . . hiszen nem is ismerem.

— Ah igen, . . . kérem.

S az ifju átnyujtotta neki a névjegyét, amelyre ez volt irva: Dubois Alexandre, ügyvédjelölt.

Amig a hölgy tétovázva tartotta kezében a névjegyet, az ur igy folytatta:

— Igazán minden aggodalom nélkül itt maradhat a közelemben.

— Jó, elfogadom a javaslatát.

— Kérem, parancsoljon először ön, aztán kerül majd rám a sor. Milyen czimet mondjak a kocsisnak?

— Boulevard Strassbourg.

— Kocsis, Boulevard Strassbourg! . . . Ez nagyszerü, nekem éppen ott a közelben kell látogatást tennem.

A hölgy nem felelt. A férfi lopva jobban szemügyre vette; nagyon csinos barna nő volt, előkelő külsővel, az arczán valami kis melankólikus kifejezéssel. Mikor a kocsi megállt, kiszállt, bement egy boltba s csakhamar kis csomaggal tért vissza.

— Ha megengedi, most az én rendelésem következik . . .

— Helyes, ugy egyeztünk meg.

A férfi odaszólt a kocsisnak s a kocsi tovagördült.

— Nem sokáig fogom várakoztatni, asszonyom!

— Kisasszony . . .

— O, ezerszer bocsánatot kérek, kisasszony! — kiáltott fel az ifju. — Most már értem, hogy illetlennek találta a javaslatomat; ha parancsolja, rögtön leszállok.

— Nem szükséges; ha már együtt kezdtük meg az utat, folytassuk is.

FÁBRY TESTVÉREK
divatáruháza
Nagyvárad, Fő-utcza.

Tisztelettel értesitjük igen tisztelt vevőinket és a n. é. közönséget, miszerint a *tavaszi* és *nyári idényre divatáru ujdonságaink* teljes és meglepő nagy választékban megérkeztek.

Kemény és puha *férfi és fiu kalapok, a főtisztelendő klérus részére is.* — Carlsbadi és budapesti kézimunka készitésü fekete, sárga, szürke *női, férfi és gyermek czipők* gombos, füzős, spangnis s mindenféle kiállitásban. — **Férfi ingek és nyakkendőkben** *eredeti külföldi minták is.* — *Női, férfi és gyermek csikos és schottis* **divat-harisnyákban** *különlegességek.* — *Női, férfi glacé és svéd* **keztyük** *s még* **igen sok féle izléses ujdonságok.**

Keresztény üzlet! — **Lelkiismeretes olcsó árak!**

élénken üdvözölték. A csapatok fegyverükkel tisztelegtek és a zenekarok az angol himnuszt játszották. A Porta Zeccánál a kerékpárosok és az olasz tisztviselők megállottak. A belépés a Vatikán belsejébe az összes szolgálatban nem lévő személyeknek meg volt tiltva, a szolgálatban levő személyek csak külön belépőjegyek felmutatása mellett mehettek be. A St.-Damasus udvarban a palotaőrség zászlókkal, valamint a pápai csendőrség és egy tüzoltóosztály foglalt állást. *Zachetti* márki főudvarmester segitette a királyt a kiszállásnál.

A lépcső alján a majordomus és a többi méltóságok, köztük *Stouver* és *Merry del Val*, a pápai gárda parancsnokai, köztük Pecci gróf fogadták a királyt. Ünnepies menetben vonult a király a Clementine-terembe, ahol msgr. Bisleti főkamarás és a többi titkos kamarások fogadták. 12 nemes testőr vörös egyenruhában tisztelgett. Az angol és a pápai kiséret által követve lépett a király a pápa magánlakosztályába.

A pápa egyedül volt dolgozószobájában, amelyben két egyforma karosszék volt elhelyezve. A találkozás 25 perczig tartott. Ezután a főkamarás a pápához vezette az angol kiséret tagjait, akiket a király bemutatott ő Szentségének. Ezután a pápa a királyt az előterem ajtajáig kisérte, ahol ez búcsut vett a pápától és ugyanoly szertartás mellett visszatért a St. Damasus udvarba. Itt a király ismét kocsijába szállott. A palotaőrség tisztelgett. 5 órakor a király elhagyta a Vatikánt és visszatért a Kvirinálba.

ORSZAGGYÜLES.

—

A képviselőház ülése.

Budapest, április 30.

Elnök: Tallián Béla.

Az irományok előterjesztése után

Elnök: Felteszi a kérdést, hogy a Ház elfogadja-e a kultuszminiszternek válaszát Papp Zoltán interpellációjára a Gotterhalte ügyében. (Igen! Nem!) Tehát névszerinti szavazás következik. A sorsolás szerint a szavazás a »Cz« betünél kezdődik.

Nessi Pál: Czudar válasz felett szavazunk!

Elnök: A szavazás előtt az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök: Megnyitja az ülést. Elrendeli a szavazást.

(*Gabányi* Miklós szavazatát következőleg adja le: Magyar vagyok, nemmel szavazok. Elnök a jobboldal zajos helyeslésével kéri a képviselőket, hogy szavazataikat ne indokolják meg. A távollevők felolvasásánál Apponyi Albert gróf nevének olvasásakor Apponyi Albert véletlenül a teremben volt. A miniszterelnökkel beszélgetett, de szavazás nélkül kisietett a teremből.)

Elnök: A szavazások megolvasása után jelenti, hogy igennel szavazott 137, ellene 59, távol volt 215 képviselő. A Ház tehát 78 szótöbbséggel tudomásul vette a választ. Következik a napirend

az indemniti

folytatólagos tárgyalása.

Jegyző: Berzeviczy Albert.

Rátkay László: A házszabályokhoz kér szót. Tegnap Darányi miniszter a javaslatok mellett beszélt utóljára, a most felszólalónak ellene kell beszélni a házszabályok szerint.

Elnök: A miniszter bármikor szólhat s véleménye az, hogy a miniszteri felszólalás ne szakitsa félbe a szónokok sorrendjét. Erre több preczedenst hoz fel.

Barta Ödön: A házszabályokhoz szól. Darányi tegnapi felszólalása nem volt a rendes miniszteri felszólalásokhoz hasonló, hanem igenis a javaslat melletti és az ellenzéket támadó beszéd volt. Ezért kell, hogy most ellenzéki szónok következzék.

Berzeviczy Albert: Kijelenti, hogy nem fektet sulyt arra, hogy egy fél órával előbb vagy utóbb beszéljen, átadja a szót az ellenzéki szónoknak.

Beöthy Akos: A házszabályokhoz szól. Itt nagy elvi kérdésről van szó, melyet el kell dönteni. Apponyi a parlamentáris rendszer szelleme. A miniszter tegnap a javaslat ellen beszélt. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Vészi József: A miniszter nincs sorrendben. (*Zaj.*)

Elnök: Csendet kér.

Beöthy Akos: Mikor a miniszter egy nagy beszédet mond a párt érdekében, parlamentárisan az következik ebből, hogy utána ellenzéki szónok szóljon. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: A vitának véget óhajt vetni, miután Berzeviczy lemondott a szólásról. Ebből preczedenst nem lehet csinálni, a házszabályok revíziójánál majd tisztázzák ezt.

Hentaller Lajos: Klotürrel.

Eötvös Károly beszéde.

Endrey Gyula jegyző: Eötvös Károly! (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.)

Eötvös Károly: Darányi miniszter tegnapi beszédével foglalkozik. Darányi tegnap ugy beszélt, mint az olyan ember, akinek a háza ég. (Ugy van! balról.) Itt két akarat áll egymás ellen: a koronáé, amelyet a kormány képvisel, a másik a nemzeté, amelyet képviselünk mi. Valamelyiknek csak győzni kell. (Ugy van! a szélsőbalon.) Darányi tegnap egyoldalu volt, miért követel csak tőlünk és miért nem a tuloldaltól is. Miért szinezi ki a képnek csak egy oldalát, mely ellenünk szól. A kormánynak nemcsak a korona akaratát kell képviselni, de felvilágositással tartozik egyrészt a korona, másrészt a nemzet részére. (Ugy van! a szélsőbalon.) Darányi tegnap a nemzetet szegénynek tartotta. Sajnos, igaza van.

Olay Lajos: Mert ki vagyunk szipolyozva.

Eötvös Károly: Nem a nemzet az oka ennek. A magyar embert elviszik osztrák katonának, a magyar királyt osztrák császárnak. Darányi azt akarja, hogy a magyar kétszer annyit dolgozzon, hogy kétszer annyit vihessenek el Ausztriának. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A miniszter tegnap nagyon jó hasonlatot mondott, mert a méh gyüjt, gyüjt, de gyüjteményét mindig más viszi el. (Tetszés a szélsőbalon.) A méh, ha látja, hogy folyton elviszik az ő gyüjtését, ott hagyja a kaptárt s máshova költözik el. De mi nem akarunk innen elmenni sehova, mi itt akarunk maradni. (Zajos tetszés.) A miniszter érvelései mindenre alkalmasak, csak arra nem, hogy a nemzetet emelje. A miniszter tegnap foglalkozott a dinasztikus kérdéssel, felhiva minket legyünk dinasztikus érzelmüek. Hát van-e a magyarnál dinasztikusabb érzelmü.

Hentaller Lajos: Eppen ez a bajunk.

Eötvös Károly: Darányi azt mondta mutassuk meg a külföldnek dinasztikus érzelmeinket. Dehát minek? Hiszen a külföldön nem ösmernek minket, mint önálló államot, csak mint Ausztria tartományát. (Ugy van! a szélsőbalon. Ellentmondás a jobboldalon.)

Széll Kálmán: Nem áll!

Rákosi Viktor: A külföldön jobban ösmerik Rigó Jancsit, mint Széll Kálmánt. (Derültség.)

Eötvös Károly: Dehát nyerünk mi azzal valamit, ha a külföld nagy bajuszunkon kivül még azt is fogja tudni rólunk, hogy dinasztikusok vagyunk. Attér azután Széll Kálmán multkori búcsubeszédére.

— Fogadja hálás köszönetemet. Mindjárt itt leszek.

S csakugyan, tiz percz alatt elvégezte a látogatását s megint ott volt a kocsiban. S mentül többször nézte a fiatal utitársát, annál szebbnek találta. Beszélgetésbe merültek, könyvekről, szinházakról csevegtek, a fiatal leány mindenhez hozzá tudott szólni, arroganczia nélkül, de fontoskodás nélkül is. Az itélete mindig találó volt s azt is fölemlitette, hogy a zenét nagyon szereti s maga is zongorázik. S minden nézete egyezett a fiatal Duboiséval; az idő olyan gyorsan mult, hogy az ifju sajnálkozva gondolt arra a pillanatra, amikor el kell válniok.

Ahogy megegyeztek, váltakozva adták ki a rendeletet a kocsisnak, a leány most már tréfásnak találta a dolgot s néha vig mosolygás áradt el arczán, amely azonban csakhamar megint felvette rendes buskomor kifejezését.

A fiatal ember töprenkedett, hogy hogyan huzhatná-halaszthatná a válás perczét s hogyan ejthetné módját a viszontlátásnak. Végre megszólalt.

— Kisasszony, véghetetlenül hálás vagyok a véletlennek, amely megengedte, hogy önnel kocsikázhassak együtt. S köszönöm az ön jóságát is. De még nagyobb jót tenne velem, ha megengedné, hogy a hálámat a szülei házában fejezhessem ki.

— Kérem, ezzel ne fárassza magát; kölcsönösen szolgálatot tettünk egymásnak, egyikünk sem tartozik a másiknak hálával.

— Tehát nem láthatom viszont? — kérdezte a fiatal ember leverve.

— Ez csak nem lepi meg?

— Sajnálom, őszintén sajnálom, most, hogy már ismerem.

— De hisz alig, hogy ismer!

— Mikor beszélgettem önnel s az elragadó . . .

— Uram!

— Engedje meg tehát, hogy viszontláthassam a szülei jelenlétében!

— A szüleim nem fogadnak el látogatót.

— Természetesen, ha ez a kivánságom önre nézve kellemetlen, elállok tőle.

A leány nem felelt.

— Egészen független vagyok, — folytatta Dubois. — Van egy kis vagyonom is és az anyámmal lakom együtt, aki nagyon szeretné, ha megházasodnék . . . Az volna a vágyam, hogy az anyám megismerje önt.

— Szent Isten! hiszen ez teljes vallomás! Véletlen találkozásunk kezd végzetessé lenni.

— Miért végzetessé? Nem végződhetik-e ugy, mint a vigjátékokban, nem találhattam-e rá a boldogságomra?

— Hagyjuk ezt a témát.

— Csak öntől függ.

— Talán nem annyira, mint gondolja.

— Hát olyan borzasztóak az ön szülei?

— Apám is, anyám is a megtestesült jóság, de azért még egyszer kérem, mondjon le erről a tervről.

A leány hangja remegett.

— Bocsásson meg, hogy igy beszélek önnel, tudom, hogy ez minden szokás ellen való, — szólalt meg ismét Dubois. — De az a vágyam, hogy viszontlássam önt, olyan forró, hogy meg kellett mindezt mondanom. Ha beleegyeznék, hogy a feleségem legyen, azt hiszem, dicsekvés nélkül mondhatom, hogy az oldalamon megtalálná a boldogságot.

— El fogja felejteni mai találkozásunkat.

— Soha! . . . De nem tetszem önnek? . . . A kérésemet nevetségesnek tartja!

— Ellenkezően. Nagyon megtisztelő rám; de azt is meg kell mondanom önnek, hogy nem mehetek férjhez a magam akarata szerint ugy, mint más. A családom olyan feltételhez köti a férjhezmenetelemet, amelyet be kell tölteni.

— Mi az a feltétel? Előre is mindenre igent mondok.

— Ne, ne tegye, megbánná!

— Megbánhat-e valamit az az ember, akinek ön lesz a felesége? Tegyen próbára!

— Jó, legyen, — mondta a leány hirtelen elhatározással, erősen a szemébe nézve utitársának. — Az apám azt akarja, hogy a veje az utódja legyen a foglalkozásában.

— Ha csak erről van szó, — felelte Dubois, — egy pillanatig sem kételkedem abban, hogy az ön édesapjának a foglalkozása tisztességes.

— Tisztességes, igen; az apám . . . hivatalnok.

Rakovszky István. Hol volt Bánffy alatt?

Eötvös Károly: En nem hivatkozom a képviselő ur szentjeire. (Viharos derültség. Felkiáltások: Tehát Bánffy szent.) Az ellenzék kötelessége a kormányra támadni.

Rakovszky István: En is azt ismertettem Bánffy alatt.

Eötvös Károly. En akkor nem helyeseltem az obstrukciót, de nem is gátoltam. Nem sajnálkozás szól belőle.

Széll Kálmán: Csak parentáczió. (Derültség.)

Eötvös Károly: A miniszterelnök politikai működését kárhozatosnak tartotta 25 év előtt, annak tartja most is. A kormányelnök azt mondta, hogy a katonai javaslatokat lehetetlen levenni. O meg van győződve róla, hogy az nem lehetetlen. Ha másként nem, kényszerüségből.

Barabás Béla: Be fog következni.

Eötvös Károly: O is volt egykor olyan hive Deáknak, mint a kormányelnök. De ő 1878-ban, mikor a miniszterelnök kénytelen volt kilépni a kabinetből.

Széll Kálmán: Miért kénytelen?

Eötvös Károly: Hát mert ha nem lett volna kénytelen, nem lépett volna ki. (Zajos derültség.)

Széll Kálmán: Kétértelmü viczcz!

Eötvös Károly: Nem akar viczczelni, csak az igazságot megmondani. Akkor ő is kénytelen volt átjönni e padokra, mert a meggyőződése azt diktálta. A király hatalmát akkor mérhetetlenül növeltük, a nemzet erőit gyengitettük. A nemzet mai állapotában nem maradhat sokáig! Ezen változtatni kell. (Ugy van! a szélsőbalon.) Mit csináltak Boszniával? Azt a királyi eskü szerint a magyar nemzet erősitésére kellett volna forditani. Es mit tettek. Csináltak belőle egy olyan tartományt melyben mindenki ur, csak a magyar nem. Hát ha a királyi esküt ugy tartják meg, hogy tartják akkor az alkotmány többi részét? Ezért hagyta ott akkor a szabadelvüpártot. (Nagy tetszés a szélsőbalon.) A lefolyt 30 év óta minden tekintetben visszafejlődtünk. Vagy talán erősödtünk Horvátországban, Fiumében. Deák Ferencz és társai a 67-es müvet csak egy állomásnak tartották, amelyen megpihenhetnek. De Deákék nem hitték azt, hogy egyik állomás a másiktól oly messze legyen, hogy amig odaért a nemzet tehervonata elveszitse szenét, tüzét, táplálékát s személyzete éhen haljon. (Nagy tetszés a szélsőbalon.) A közösügy 1527-től kezdődik Már az 1580-iki országgyülésen volt obstrukczió egy német herczeg akarata ellen, de olyan volt, hogy másnap már elszeleltek a karok és rendek elől. (Tetszés.) Mi különbség van Deák és Széll közt. Széll is Deákhoz hasonlóan paktál. Alkuszik, csahogy Deák Ferencz e müködésével mindig kieszközölt valamit a nemzet részére.

Széll Kálmán: En is. (Derültség a szélsőbalon).

Eötvös Károly: Nem látjuk. A katonai javaslatok ellen tiltakozó küldöttségeket kicsinyelik a tuloldalon.

Harcz egy közbeszólásért.

Fejérváry Géza báró (közbekiált valamit.)

Kubik Béla: Mit? Megvetni való? Micsoda beszéd ez? (Viharos zaj a balon és szélsőbalon. Felkiáltások: Rendre! Rendre! Ezt nem türjük! Micsoda beszéd ez? Elnök hosszan csenget.)

Nessi Pál: Ezt nem türjük!

Endrey Gyula: Nem tárgyalunk addig. Eötvös Károly leül.

Nessi Pál: Tessék megkérdezni a minisztert, mit mondott.

Molnár Akos: Tegnap Kubikot is megkérdezték!

Elnök: Csendet kér. Ó mindenkivel szemben egyforma.

Nessi Pál: Kérdezze meg a minisztert.

Fejérváry Géza báró: Nem szóltam közbe. (Nagy zaj a szélsőbalon: De közbeszólt! Hallottuk!)

Kubik Béla: Halljuk az elnököt.

Nessi Pál: Kérdezze meg az elnök a minisztert, mit mondott.

Elnök: Tudomására hozták, hogy a miniszter szavait nem közbeszólásként tette. (Viharos zaj a szélsőbalon).

Kubik Béla: Tehát visszaszivta.

Nessi Pál: Lenyelte.

Fejérváry Géza báró: Nem szivtam vissza semmit. (Nagy zaj a szélsőbalon. Ellentmondások jobbról).

Kubik Béla: De visszaszivta. (Folytonos nagy zaj).

Elnök: Az ülést felfüggeszti.

A franczia kulturharcz.

(Harcz a védtelenek ellen.)

— Franczia tudósitások. —

Teljes erővel dühöng már Francziaországban a kulturharcz s egyelőre remény sincs arra, hogy végét lássuk.

A kormány erőszakos jogtiprása mindenfelé a legelkeseredettebb ellentállással találkozik. Különösen a bretonok viselkednek igazán hősiesen, a kik tavaly nyáron az apáczák védelmében tanitották meg a szabadkőmüveseket az igazi franczia lovagiasságra.

Igy a kerbemeati apátság épületét éjjelnappal botokkal felfegyverzett parasztok őrzik; a kik el vannak szánva a legvégsőkre. Landerneauból és Landiviséauból három szakasz csendőr vonult ki ellenök, de nem merték a lakosokat megtámadni, hanem még katonai segélyért folyamodtak. A 19. gyalogezred egy teljes századát ki is rendelték segitségükre.

Vér is folyt La Roche-sur-Foronban.

A kapuczinusok zárdáját akarta a hatóság bezáratni. A mint a lakosság a szándékról értesült, egyszerre óriási tömeg vette körül a zárdát; a bejáratot majdnem csupa nők állották el.

Nagy nehezen sikerült a kiküldött tisztviselőnek kiséretével a tömegen keresztül a bejárathoz jutnia; itt azonban lehetetlen volt a nők csoportján áttörnie. Ekkor a kiséret egyik tagjának, Boulle békebirónak szerencsétlen ötlete támadt: botjával fenyegette meg a tömeget. Óriási zaj lett a válasz, mire Boulle magából kikelve egy nőt s hajánál fogva félrerántott. Erre teljes erővel kitört az elkeseredés. Mindenfelől fenyegetőzve kiáltották:

— Gyávák! Haramiák! Asszonygyilkosok!

Egyszerre megeredt a kőzápor s a hatóság emberei kopogó kövek hullása közepette fejüket vesztve menekültek és könnyebb sérülésekkel gazdagodva vonultak vissza.

Délután a 39. gyalogezred egy teljes zászlóalja vonult be a városba és helyezkedett el a mairie udvarán, a honnan állandóan őrjáratok küldettek szét a városba. A kolostor megtámadására azonban ezek sem érezték magukat elég erősnek s ezért fél hatkor egy század dragonyos a 4. ezredből, később pedig a 30. gyalogezrednek még két százada érkezett La Roche-sur-Foronba. De ezek sem merték a zárdát aznap megtámadni, hanem csak azon igyekeztek, hogy az izgatott lakosságot, a menynyire lehetséges, szétoszlásra birják.

Másnap hajnalban öt órakor üritették ki a zárdát, mikor mindenki aludt még a városban. A kaput be kellett törni s a kolostort elhagyni vonakodó szerzeteseket erőszakkal vezették ki. Minthogy pedig az állami hatóság jogtalan erőszakoskodásának elég bátrak voltak ellene szegülni, a kivezetett kapuczinusokat rögtön foglyoknak nyilvánitották s valamennyit erős katonai fedezet alatt Bonnevillebe, a fogházba szállitották. Itt ráadásul törvényszék elé állitják őket, a miért ragaszkodtak hitükhöz, rendjükhöz, hazájukhoz.

La Roche-sur-Foron plébánosa, ki eddig sulyos betegen feküdt, a kapuczinusok üldözése folytán keletkezett izgalmak következtében *hirtelen meghalt.*

Egyik tagját az előljáróságnak, a ki nem akart résztvenni a zárda kifosztásában, Haute-Savvie megye préfet-je felfüggesztette állásától.

Hasonló heves tüntetések voltak Saint-Nicolas-du-Portban, Saint-Etienneben, Versaillesban, Gapban, Nimesben stb.

*

Nizzában a szerzetesek kiüzése ellen első sorban az ott egybegyült idegenek tiltakoztak. A legelőkelőbb vendégek, élükön a lengyel arisztokraczia legelső tagjaival, Radzivill herczeggel, Zamojszky, Zelenszky, Zalkovszky, Zenkovszky grófokkal, továbbá az olasz, német és olasz herczegi és grófi családok számos ott idéző tagjával erős hangu memorandumban követelte az eddigi állapotok fenntartását, mivel lelki szükségleteiket csak a szerzetesek elégithetik ki.

— Nekem van kedvem a hivatalnokpályára.

— Az igazságügyminisztérium hivatalnoka s nagyon fontos állása van.

— Helyes. Amint látta, én is jogász vagyok. Elég ennyi?

— Teljesen.

— Nos, eddig ugy is haboztam, hogy milyen pályát válaszszak. Most ez a kérdés meg van oldva a számomra.

— Régi családi hagyomány ez nálunk, — folytatta a fiatal leány. Ha fiu nincs, aki követhetné az apját, akkor a vőnek kell követni ettől az apám semmi esetre el nem áll.

— Bizonyára sokan pályáznak arra a hivatalra, — szólt az ifju udvariasan s meg akarta csókolni a leány kezét.

— On az első.

— S remélem, az utolsó is leszek, — s olyan rajongó szemmel nézett a leányra, hogy az zavarodottan sütötte le a szemét.

— A jövő majd megmutatja, — mondta halkan; aztán igy folytatta: — A bevásárlásaimmal készen vagyok.

— Nekem sincs több látogatásom. Tehát rendben van a dolog: ön megengedi, hogy hazakisérjem s bemutatkozzam az édesapjának?

— Mondjon le erről a szándékáról, — esdeklett a leány még egyszer.

— Most? . . . Soha! Lehetetlen!

— Nos hát . . . jöjjön, aminek jönni kell . . . ön maga akarta . . . A szüleim Auteuilben laknak, — s megmondta a kocsisnak a házszámot.

A bérkocsi csinos kis villa előtt állt meg; dühödt kutyaugatás lett hallható; egy nőcseléd kinyitotta az ajtót.

— Csendesen, Szultán! — kiáltott rá a leány egy óriási doggra, amely eléjük ugrott.

Aztán megint a kisérőjéhez fordult s igy szólt neki:

— Itthon vagyunk. Kérem, jöjjön utánam.

Együtt léptek be a földszinten egy csinos, tágas szobába; ott ült egy idősebb ur és egy idősebb asszonyság. A férfi olvasott, a nő valami kézimunkán dolgozott; mindkettő jómódu tisztes polgári körből valónak látszott.

A leány üdvözölte szüleit s aztán pár szóval elmondta a találkozásukat. S mig a két öreg szerető szemmel nézett szép leányára, ez a következő szavakkal fejezte be elbeszélését:

— Dubois ur elkisért egész idáig, mert az a kivánsága, hogy bemutatkozzék neked, édesapám.

S aztán odafordulva a fiatal emberhez, bemutatóan szólt:

— Dubois ur . . . az apám . . .

S megmondta a nevét . . . ismert név volt . . .

A fiatal ember borzadva rettent össze s kezével a szék támlájához kapott, hogy el ne essék.

A hóhér állt előtte.

———

A városi tanács félve az idegenek eltávozásától, a szerzetesek kiüzését egyelőre abbanhagyta.

*

Nancyban a székesegyházban ismét rendzavarást akart támasztani néhány szabadkőműves. Mintegy válaszul *Turinaz* püspök hősies magatartására (a miért azóta a kormány betiltotta a fizetését is), néhányan összeverődtek s mise közben kiáltozni kezdtek:

— Le a csuhával!

Valamelyik még Jézust is merte káromolni a templomban. A tüntetés azonban rosszul sült el, mert a felháborodott hivek olyan alaposan kitették a tolakodókat a szent helyről, hogy a templom előtti tér közepén kellett őket összeszedni.

A Székelyföld.

A székely népnek immár ismert nyomorusága aggodalomba ejt minden jobb érzésü hazafit. Kivándorlása veszedelem az egész magyar nemzetre nézve, mert a mint elhagyja őrtálló helyét, az idegen tolul nyomába. Már is néptelenedik egy-egy vidéke. Eddig még vigasztalt az a tudat, hogy a szomszéd Romániából visszatért a családi tüzhelyhez legnagyobb része a kivándorlóknak, de most, hogy Amerikába is kimennek, félős, hogy nagyobb százalék fog végképpen elveszni a magyar hazára. Csak tavaly kezdődött ez ujabb vándorlás s már is 339 székely kivándorlóról számol a statisztika.

Mindenki abba a meggyőződésben élt eddig, hogy a székely jobban szereti hazáját, semhogy a messzi uj világrészbe elmenne s a szokatlan hosszu tengeri utra rászánná magát. Es ime, megkezdődött az amerikai kivándorlás három százat meghaladó ép, erőteljes székely embernek a megmozdulásával. Tul Romániában is kezdődik ott élő székely véreink között az Amerikába vándorlás, ott a tehetősebb székely iparosok kelnek a konstanczai kikötőben vándorutra. Hogy ez az uj népmozgalom nagyobb hullámokat fog verni s a közel jövőben megsokszorozódik a kivándorlók száma, azzal immár tisztában lehetünk. Már is alispáni és polgármesteri hivatalokban sürübben jelentkeznek az utlevelekért folyamodók.

Pedig a Székelyföld áldott hely. Idegen, a ki látja elcsodálkozik, hogy lehet onnan elkivánkozni. Minden föltétele megvan a mi vonzó, mozgalmas élet elővarázsolására szükséges. Változatos vidékei pazar látványosságot nyujtanak a szemnek, balzsamos fenyves erdői mértföldekre terjednek, egész vármegyéket boritanak. A páratlan gyógyerejü, szénsavdus ásványvizek patakokban folynak el. Hegyeinek méhében kő, ércz, szén, só bőségben van, Hosszu utak fehér márványnyal vannak kavicsozva. Ritka természeti csodákban is bővelkedik. A szovátai meleg sóstó, só sziklák, a gyilkos tó, Szent Anna tó, kénbarlangok, mind sajátos remekei a természet alkotásának. Történelmi emlékek, rég mult idők maradványai sem ritkák, róluk csodás legendákat őriz a hagyomány.

Nagy oka kell legyen annak, hogy innen a napszám és cselédbérért idegenbe menjen a nép s ne térjenek vissza ezrei a kivándoroltaknak. Ezek között semmiesetre sem utolsó az a mostoha viszony, amely a székely és a Királyhágón inneni magyarság között fennáll. Soha a magyarság két faja között az érintkezés nem állandósult.

A székely idegen népektől körülzárva sohasem érezhette a magyar haza igazi nagyságát és erejét, ha a Székelyföld határait tullépi, köröskörül idegen népekkel találkozik, kik neki nem barátjai, támogatást semmiben nem nyujtanak. A nagyobb kulturális és forgalmi központoktól távol esik, kereskedelmi és forgalmi viszonyai magának a Székelyföldnek vasut hiján s a keleti határ elzárása miatt ki nem fejlődhettek, s azért mindama kincsei, mikkel a természet pazarul megáldotta, jobbára parlagon hevernek.

Csak egy kis jóakarat kell a nagy magyar társadalom részéről, hogy itt a helyzet megváltozzék. Keresse föl, tanulmányozza és szeresse meg a Székelyföldet. Látogasson el fürdőire és népesitse be azokat; ott és ne a külföldön költse pénzét. Alljon be a székelyföldi termékek fogyasztójának, mellőzze a külföldi ásványvizet és ipari terméket, ha megfelelő minőségüt a Székelyföldről is kaphat.

Nem alamizsna kell a székelynek, azzal rajta segitve nincs, hanem felkarolása mindennek, a mit ez nyujthat. A mi a nagy magyar alföldnek hiányzik, az feltalálható a Székelyföldön, de viszont ez szegény a kenyérben. Egyenlitse ki e két magyar faj amennyire teheti szükségleteit itt a hazában. Akkor boldogul a székely.

Ha a kölcsönös érintkezés állandósul, nemcsak a gazdasági javulás fog a Székelyföldön beállani, hanem a székely nemzeti érzésében is erősödni fog. Ez inditotta a székely társaságokat arra, hogy a nagy magyar közönséget az ország másik feléből a Székelyföld látogatására meghivják. Mert ismétlem, nemcsak arra van szükség, hogy ezzel is uj jövedelmi források nyittassanak, hanem elsőbb sorban arra, hogy az életküzdelemben immár kimerülő, csüggedt székelyekben az önbizalom erősittessék, hogy érezze a székely, hogy ebben az országban nem áll egyedül, de számithat egy erősebb magyar társadalom testvéri szeretetére s mindenkori készséges támogatására.

A folyó év nyarán több iskola és uri társaság tervezi a Székelyföld meglátogatását. Jöjjenek mentől többen, kedves és élvezetes kirándulásban lesz részük. A székely társaságokba tömörült helyi társadalom szeretettel fogadja és kalauzolja végig a Székelyföldön a kirándulókat. Alkalmuk lesz gyönyörködni a természet sok változatu szebbnél szebb alkotásaiban. A Maros, Olt és Küküllő forrásait láthatják s naponként egy-két kis fürdőn tarthatnak kellemes pihenőt. Váltakozva találják a természetes és pazarul gazdag sós borviz fürdőket és más-más gyógyhatásu ásványviz forrásokat, a minek élvezése mind ingyen áll a kiránduló társaságok rendelkezésére.

Megláthatják Marosvásárhelyt, Szászrégent, Borszéket, Tölgyesen a romániai határt, Gyergyószentmiklóst, Csikszeredát, Szovátát, Parajdot sóbányájával, Korondot, Székelyudvarhelyt, Homorodot, Tusnádot, Szent Anna tót, Málnást, Sepsiszentgyörgyöt, Előpatakot, Brassót, a hétfalui csángó községeket, esetleg Sinaiát, a román király nyaralóját, Kolozsvárt és Gyulafehérvárt.

Utiprogrammot és tájékozást a székely társaságok maros-vásárhelyi irodája kivánatra mindenkinek küld.

Egy tanuló kirándulása a vasuti kocsi és ellátási költségeket beleszámitva zsebpénzzel együtt 50 koronába, felnőttnek 100 koronába kerül.

Az egész ut 10 napot vesz igénybe.

Jöjjenek el mentől többen a székelyek közé, lássák élő szemmel a keleti Svájczot, bizonyára nyujt annyi érdekességet, mint a külföld hasonló divatos, reklámmal nagyra nevelt vidéke s nekünk magyaroknak annál is többet, mert a magyar haza védelmének dicső emlékei fűződnek minden rögéhez. Ha megkezdődik az ország nagyobbik felének erre gravitálása s ezzel egyidejüleg a székely érdekek öntudatos felkarolása, uj korszak nyilik itt meg, aminek jótékony kihatását egykor az egész magyar nemzet fogja érezni.

László Gyula.

A város régi épületei.

Nagyvárad városának annyi épülete van, de mind rongyos, elhagyatott állapotban. Ha egy magánember ennyire elhagyná az ingatlanait, a hatóság szólna közbe.

A Sas, Zöldfa, rendőrségi épület, Gilányi korcsma, Füzeséri laktanya ronda, elhagyatott, de legrondább a Fő-utcza diszéül szolgáló régi városháza és az Apolló épülete, a melyek botrányosan néznek ki.

Természetesen a jövedelmezőségük is csekély ilyen állapotban ezeknek az objectumoknak, a kellő átalakitás pedig óriási összegbe kerülne. Már évekkel ezelőtt egy bizottságot küldtek ki, hogy értékelje ezeket a városi épületeket s azok értékesitésére tegyen javaslatot.

Tegnap ülést tartott a bizottság, *Rimler* Károly polgármester elnöklete alatt. Bozóky Béla, a szükebb bizottság elnöke, Guttmann József, Hegedüs Géza, Bordé Ferencz, Kőszeghy József, Komlóssy József, Szählender Károly, id. Rimanóczy Kálmán és Ragány János voltak jelen.

A szükebb bizottság előterjesztette az ingatlanok becsértékét a következőkben:

Apolló	épület	—	76,400 kor.
Széchenyi	„	—	243,900 „
Kis városháza	„	—	82,600 „
Három rózsa	„	—	41,200 „
Sas	szálloda	„	— 389,000 „
Zöldfa	„	„	— 352,300 „
Rendőrségi	„	—	94,500 „
Grádics korcsma a várban			17,300 „
Csillagvárosi régi vámház			3000 „
Gilányi korcsma	—	—	10,300 „
Mostani városháza	—	—	69,000 „
Püspökségi magtár	—		63,280 „
Füzeséri laktanya	—	—	32,360 „

Hegedüs Géza főpénztárnok felvetette, hogy a város évenként tetemes összeggel pótolja a nyugdijkiadásokat. Helyes volna, ha a város a régi városházát a nyugdijalapnak adná. Az alap vagyonából bérházat épitenének, amely több jövedelmet biztositana a nyugdijalapnak s a városnak kevesebb összeggel kellene évenkint a nyugdijkiadásokhoz járulni.

A bizottság azonban kivihetetlennek találta a felvetett kérdés.

Ezután egyenkint vették tárgyalás alá az egyes épületeket. Eladásra kitüzték a kisvárosháza, a rendőrség, a várbeli Grádics korcsma, a Gilányi korcsma, a püspökségi magtár, a Füzeséri laktanya épületeit. Felmerült az az eszme, hogy a kisvárosháza, Füzeséri laktanya telkét parczellázva adja el a város. Erre nézve a főmérnököt bizták meg a kérdés tanulmányozásával.

A bizottság végül köszönetet mondott a szükebb bizottságnak s különösen *Bozóky* Béla elnökének a fáradtságos becslési munkákért.

UJDONSAGOK.

—

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva mind n vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 1. Az orvosegylet szakülése d. u. 5 órakor a bábaképezdében.
Május 2. A Jogászegylet felolvasó ülése d. u. 5 órakor a törvényszéki palota I. emeleti tanácstermében.
Május 3. Gőzgépkezelők és kazánfütők vizsgálata az Adria malomban d. e. 9 órakor.

—

* **A jászói prépost Nagyváradon.** A jászói premontrei kanonokrend nagyváradi társházának magas vendége van. A rend feje, dr. *Takács* Menyhért jászói prépost a tegnap déli gyorsvonattal Nagyváradra érkezett. A vasutnál *Novotny* S. Alfonz, a társház főnöke s gimnáziumi igazgató fogadta. A főpap itt tartózkodása teljesen magán jellegü, amennyiben a társház és a gimnázium hivatalos látogatását már más alkalommal elvégezte. A jászói prépost a rend vendége s több napig marad városunkban, mely idő alatt számos látogatást fog tenni a város előkelőségeinél.

* **Felolvasás a Jogászegyletben.** A Nagyváradi Jogászegylet holnap, május hó 2-ikán szombaton d. u. 5 órakor a törvényszéki pa-

lota első emeleti tanácstermében felolvasó ülést tart, melynek tárgya Dr. *Plopu* György kir. itélőtáblai biró ur előadása lesz »*A jog philosophiája és kritikai méltatása a fejlődési elv alapján*« czimmel. Ezen felolvasó ülésre a jogászegylet tagjain kivül vendégeket is szivesen lát.

* **Május elseje.** A munkások napja május elseje, melyen most már szokássá vált az, hogy mindenütt szünetel a munka. Az általános szokásnak hódolva, május 1-én derék nyomdászainknak mi is, ugy, mint az elmult években, szünetet adtunk, **lapunk legközelebbi száma tehát csak vasárnap reggel fog megjelenni**. — Az összes fővárosi lapoknál szintén megtartják a nyomdászok május elsejét s a lapok május 2-án nem jelennek meg.

* **Vonatok közlekedése a fürdőkbe.** Ma, május 1-én a nagyváradi gőzmozdonyu közuti vasut megkezdi a nyári személyszállitó üzemet a Nagyvásártérről a velenczei vasut állomásra és a két fürdőbe. Az első vonat ma reggel 7 óra 20 perczkor indul. A kiadott menetrend alig tér el a tavalyitól.

* **Májusi ájtatosságok.** A Mária-kultusz mostan is teljes nagyságában él a katholikus hivek lelkében. Tegnap voltak az első májusi ájtatosságok. Ugy a premontrei-rend, valamint a Szent László-templomban és Szent László fiugyermek menedékház kápolnájában nagyszámmal vettek részt a hivek az ájtatosságokon. A premontrei-rend templomában dr. *Steinberger* Ferencz apát-kanonok, a Szent László-templomban pedig dr. *Vucskics* Gyula plébános szent beszédeket mondottak.

* **Az ingyen kenyérre.** A télen nagy akczió indult meg Nagyváradon is, a szegények érdekében. A főkapitány felügyelete alatt ingyen ételosztókat és melegedő helyiségeket állitottak fel. Nagyvárad városa a költségek fedezésére 2000 koronát szavazott meg. A közgyülés ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta s erről most értesitette a várost.

* **A reáliskola uj tanára.** Tudvalevőleg a nagyváradi állami főreáliskola több érdemes tanára sulyos beteg. Mivel a beteg tanárok óráit az intézet többi tanárai nem képesek teljesen ellátni, a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Hegedüs* Arpádot a főreáliskolához ideiglenes helyettes tanári minőségben kinevezte.

* **Lopások.** *Dániel* Lajos, a N gyváradi Takarékpéntár váltótárczatisztje tegnap délelőtt hivatalba menet biczikljét a takarékpénztár lépcsőházában helyezte el. A szép kerékpár nagyon megtetszhetett olyan valakinek, ki nem tud különbséget tenni az enyém tied övé fogalmak között s a kerékpáron elkarikázott. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette Dániel feljelentésére. — *Simon* Janos hangszerkészitő iparos halász-utczai lakása tyukóljának lakatját tegnap virradóra eddig ismeretlen egyén leverte s az ólból tizenkét tyukot és három libát ellopott. A rendőrség nyomoz.

* **Uj rend a vármegyén.** A nyár közeledtével Biharvármegye központi hivatalaiban uj rend lép életbe. Dr. *Miskolczy* Ferencz alispán elrendelte, hogy május 4-től, hétfőtől kezdve az összes megyei hivatalokban hétköznapokon reggel fél 8 óráig lesznek a hivatalos órák. Délután a hivatalok szün telnek az őszig.

* **A mészáros és hentes ipar.** A mostani kereskedelmi miniszter kimondotta egy rendeletében, hogy a mészáros iparosok ujabb igazolvány váltása nélkül gyakorolhatják a hentes ipart. A budapesti hentes ipartársulat nem hagyta abban a dolgot, hanem ujabb előterjesztéssel élt, amelyben kifejtette, hogy ez az álláspont téves, mert a mészáros minden feldolgozás nélkül bocsátja áruba az általa levágott jószágok husát, mig a hentesség még más szakértelmet is kiván, mert feldolgozza különféle kolbászok, hurkáknak, vegyes felvágottaknak a hust. *Láng* Lajos jelenlegi kereskedelmi miniszter igazat adott a hentes iparosoknak s a fennálló rendelkezés megváltoztatásával az eddigi álláspontot feladva, elrendelte, hogy ha a mészáros hentességet is üz, erre külön iparigazolványt köteles váltani. Ha az illető a mészárosságra szükséges képesitést saját személyére igazolja, külön képesitést nem kell kimutatni. Utasitja a miniszter az I. foku iparhatóságot, hogy záros határidő alatt hivja fel a hentességet is üző mészárosokat, hogy a hentességre külön iparigazolványt váltsanak.

* **A Püspökfürdő uj kezelésben.** A kizsendülő tavasz, mely most már remélhetően állandó jó idővel fog kedvezni: megnépesiti bizonyára Nagyvárad kies kiránduló helyeit, a melyekben az idén bizonyára eleven élet fog uralkodni, a mit ez a két természeti régiségekkel, nagy gyógyitó erővel megáldott hely meg is érdemel. Az idén a Püspökfürdő a püspökség házi kezelésébe kerül s uj gondnoka kiváló figyelmet fordit arra, hogy a fürdő mindenben kielégitse a közönség igényeit. A régóta folyó tatarozásokat és egyéb ujitási munkákat, melyek mind a modern kényelmet és czélszerüséget szolgálják, befejezték, ugy hogy a látogatókat a fürdőhelyen kellemes meglepetések fogják érni. A Püspökfürdő ünnepies megnyitása május hó első napjaiban fog megtörténni s attól kezdve a fürdőhely állandóan a publikum rendelkezésére fog állani, a betegek javára és az üdülni vágyók szórakozására.

* **Halálozás.** *Léderer* Dávid, Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának régi tagja Budapesten a Schwarzer-féle szanatoriumban, hol gyógyulást keresett betegsége ellen, meghalt. Halála mélyen sujtotta a Léderer, Berkovits, Kálmán családot. Az elhunyt igazgatója volt a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár részvénytársaságnak s a Biharmegyei Kereskedelmi és Terményhitelbanknak. Dr. *Radó* Ignácz az elhunyt közeli rokona a holttestet a fővárosból Nagyváradra szállittatta. A temetés ma, pénteken délelőtt 11 órakor lesz a kapuczinus utczai gyászháztól. A családon kivül a Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank igazgatósága is adott ki gyászjelentést. A temetésen a törvényhatóság testületileg vesz részt, s erre nézve a polgármester a következő felhivást bocsátotta ki:

> Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának és tisztikarának t. tagjait felkérem, hogy elhunyt bizottsági tagtársunk Léderer Dávid urnak folyó évi május hó 1-én délelőtt 11 órakor tartandó végtisztességtételén megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1903. évi április hó 30-én. *Rimler* Károly polgármester.

* **Megszünt a járvány.** Nagyvárad város járványbizottsága május hó 2-án délután 5 órakor, a városháza termében ülést tart. Nagyvárad, 1903. április 28. *Rimler* Károly polgármester. Tárgy: Főorvos jelentése a kanyaró járvány megszüntéről.

* **Öngyilkosság az anyakönyvvezető előtt.** Különös eset történt hétfőn délelőtt a rádi anyakönyvvezetői hivatalban. Mint tudósitónk irja, lakodalomra készültek Petrony Mihály házában, aki a leányát akarta férjhez adni Ulrik Tamás negyven éves, de vagyonos özvegy emberhez. A leány vonakodott hozzámenni a nálánál husz évvel idősebb férfihez, de a szülők, akik szegény emberek, kényszeritették. Az utóbbi napokban sirt, könyörgött a leány, hogy ne kényszeritsék ahoz az emberhez, mert inkább öngyilkos lesz. A válasz az volt, hogy az atya megverte a leányt. Hétfőn reggel ismét verésssel kényszeritette az atya menyasszony leányát az öltözködésre s amikor a násznép összejött, elmentek a községházára az anyakönyvvezetőhöz. Mialatt az anyakönyvvezető a vőlegény származási adatait irta be, a menyasszony félrefordult, zsebéből egy üveget rántott elő s annak tartalmát kiitta, mire nagy sikoltással összerogyott. A boldogtalan leány vitriolt ivott. A megrémült násznép orvosért futott, de mire az megérkezett, a leány már haldoklott; megmenteni nem lehetett. Halva vitték haza és a menyasszonyi ruhájában tették ravatalra. A vitriol annyira összeégette az arczát és száját, hogy alig lehetett ráismerni. A nép átkozza a leány szüleit, mint a kik a szomoru esetnek előidézői. A lakodalomra összejött násznép harmadnap a temetésre ment el.

* **A vámosok ügye.** A vámoknál észlelt visszaélésekből kifolyólag Nagyvárad város előbbi polgármestere *Beczkay* Artur vámfelügyelőt és *Horváth* János vámellenőrt állásukból elmozditotta. Ennek alapján a nyugdijbizottság javaslatára Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága mindkettőt a nyugdijjogosultak közül törülte. Ugy *Beczkay* Artur, mint *Horváth* János a közgyülés határozatát megfelebbezték s a közigazgatási biróság a felebbezéseknek helyt adott. Tegnap érkezett meg a közig. biróság leirata, amely szerint a törvényhatósági közgyülés azon határozatát, amelyekkel Beczkayt és Horváthot a nyugdijjogosultak közül törülte, ***hatályon kivül helyezi***. Azzal indokolja meg ezt a közigazgatási biróság, hogy a polgármesternek az elbocsátás iránti határozata még jogerőre nem emelkedett, továbbá mindaddig, mig a hivatalvesztés, illetve a szolgálatbóli elbocsátás kérdése jogérvényesen elbirálva nincsen, érdemleges határozat nem hozható.

* **Valódi pilzeni.** *Darányi* tegnapelőtti beszéde alatt két országgyülési képviselő ült a képviselőház éttermében. Az egyik ellenzéki, a másik kormánypárti volt.

A két képviselő persze az asztal mellett is politizált. Az ellenzéki az orrára dörgölte a kormánypártinak, hogy a kormány milyen pecsovics és szolgalelkü; mindent csak Bécs intésére tesz; semmit az ország érdekében. Azt zokon vette a kormánypárti és köteles vebemencziával védte a kormányt, mondván, hogy az milyen hazafias. Milyen jó vámszerződést kötött; mennyire támogatja és pártolja a hazai kereskedelmet és különösen az *ipart*. Ahol csöndben megteheti, még Bécs és Ausztria ellenére is a ***magyar iparnak*** ad elsőséget. Mialatt javában vitatkoztak erről, odalép a pinczér és hajlongva kérdi, mivel szolgálhat?

— Sört hozzon! — mondták a képviselők.

Két pohár sört tett a pinczér az asztalra. A kormánypárti ajkához emelte a poharat, mialatt az ellenzéki kérdezte a pinczértől:

— Miféle sör ez?

Mire a pinczér büszkén és önérzetesen felelte:

— *Valódi pilzeni*, nagyságos urak.

A kormánypártinak torkán akadt a korty. Szörnyen restelte, hogy állitásait a pinczér czáfolta meg, aki pedig a vitában részt sem vett. Letette a sört és vissza akart szaladni az ülésterembe. Az ellenzéki utána szólt:

— Ne szaladj te! Nézd: egy látványosság. A kormánypárti visszament.

— Micsoda látványosság?

— Ide nézz, erre a sörre!

— Nem látok semmit.

— Pedig szemmel látható. Az egész kormányod hazafisága ebbe a pohár sörbe fullad bele!

* **A Félix-fürdő uj bérlői.** A Félix-fürdőre ez év végével lejár a mostani derék bérlőnek: *Kernáts* Jánosnak a szerződése s azt nem hosszabbitják meg, mert a pályázatnál *Komzsik* Alajos nagybányai vendéglős tetemesen magasabb bért ajánlott meg. Értesülésünk szerint a bérletet társaságban fogják kezelni s Komzsiknak *Krausz* Béla peczeszőllősi sörgyáros és *Révész* (Rothmann) Jakab nagyváradi ügyvéd a társai. A szerződést az uj bérlővel 12 évre kötötték meg. *Kernáts* János általános elismerésre kezelte egy évtized óta a kitünő fürdőt s annak jó hirnevét csak öregbitette és igy bizonyára sajnálattal értesül a közönség távozásáról. 1904. január 1-ig az eddigi előzékenységgel vezeti *Kernáts* János a fürdőt.

* **Ongyilkosság.** *Zsugye* Gábor 75 éves napszámos késő vénségére sem tudott megbarátkozni az élet nehézségeivel s végső elkeseredésében Hattyu-utcza 27-ik szám alatt levő lakása fásszinjében tegnap virradóra felakasztotta magát. Reggel feltünt a házbelieknek, hogy az öreg Zsugye nem foglalatoskodik az udvaron rendes szokása szerint s az egyik lakó kiváncsiságból bepillantott a fásszinbe, s ott találta az öreg Zsugyét függő helyzetben, kihült, megkékült testtel. A házbeliek azonnal jelentést tettek az öngyilkosságról a rendőrségnek, mely intézkedett a holttestnek a hullaházba való szállitásáról. A tegnapi nap folyamán felboncolták a holttestet

* **Szerelmi vallomások.** Azt irja egy német hölgy, hogy mindenki a mesterségéhez képest vall szerelmet. A diplomata igy szól: »Oh köss velem örök kettős szövetséget!« A katona: »Jöttél, láttál, győztél.« A kertész: »Oh, jöjj velem a szerelem virágos utain.« A kőmives: »Epitsük össze házikóinkat.« A kocsis: »Hallgass meg s a kezedbe teszem életem gyeplőjét.« A tudós: »Engedd tanulmányozni szivedet, s hagyj olvasni a szemeidben.« A pék: Legyünk egy kenyéren.

* **Rablógyilkos** tanitó. Rablógyilkosság történt kedden éjjel Szikevicán, ahol özv. Karasovits Miklósnét, egy dúsgazdag asszonyt, a saját rokona meggyilkolt és kirabolt. Karasovitsné Romániából származott hozzánk és amikor özvegységre jutott, a gyermektelen asszony itt maradt a férje után örökölt birtokon. Unokatestvére, Pakucz Aurél Turn-Szeverinben lakott mint tanitó. Ezt az embert mult őszszel iszákosság és egyéb dolgok miatt elcsapták állásából s azóta Romániában hiába keresett állást. Krasovitsné segitette pénzzel egy párszor. A görögkeleti husvéti ünnepekre Pakucz ismét látogatóba jött. Karasovitsné magánál tartotta az elzüllött embert; állást akart neki keresni, ami egyelőre nem sikerült. Kedden reggel Karasovitsné cselédje, amint a szobába benyitott, asszonyát az ágyban fekve, nagy vértócsában találta. Rögtön átfutott a másik szobába, ahol Pakucz lakott, de annak hült helye volt. Az esetről értesitették a csendőrséget, amely megállapitotta, hogy rablógyilkosság történt és a tettes senki más, mint Pakucz Aurél, aki megszökött. A csendőrség rögtön táviratozott az összes határszéli csendőröknek és értesitették a román hatóságokat is. Tegnap reggel sikerült a rablógyilkos tanitót Báziás közelében elfogni, éppen amikor egy román hajóra akart menni, hogy ott elrejtőzzék. A gyilkosnál sok pénzt és ékszert találtak, amit a meggyilkolt rokonától rabolt el.

x **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesiteni, ajánljuk, hogy szerezzék be *Mauthner Ödön* csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fümagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállitja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörü sétaterei részére. 158.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét az «Első Nagyváradi Elektrotechnikai Vállalat» lapunk mai számában levő hirdetésére. 261

x Tisztelettel hivjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

* Tisztelettel hivjuk föl a n. é. fogyasztó közönség szives figyelmét **Krausz Béla** nagyváradi-szőllősi *sörgyáros* lapunk mai számában közölt *nyilttér*-hirdetésére.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei népnevelési egylet gyülése. A »bihármegyei népnevelési egylet« választmánya 1903. május hó 2-án (szombaton) d. u. 5 órakor, hivatalos helyiségében (Reáliskola-utcza: Közs. polgári fiuiskola épület földszint 10. ajtó) gyülést tart.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. Az agráriusoknak *Bernát* István szerkesztésében megjelenő kitünő folyóiratának, a *Magyar Gazdák Szemléjének* most jelent meg az áprilisi füzete. A szerkesztő folytatja benne az agrárpolitikáról az egyetemen tartott pompás tanulmányát, mely az agrárpolitika lényegével pompásan megismerteti az olvasót. Ezuttal (III. közlemény) a birtokpolitika kerül szőnyegre. Majd *Rubinek* érdekes előadása következik, melyet a római nemzetközi kongresszuson tartott arról a kérdésről: mit kell tennie Európának az amerikai Unió ellen? — *Az Obrenovicsok asszonyai*, *A gabonaár problémája* s *A kivándorlás jövője* cz. czikkek után az Orsz. hitelszövetkezet ügyeiről referál s a különfélék és krónika rovata zárja be a füzet gazdag tartalmát. A folyóirat ára egy évre 12 kor. Szerkesztőség Budapest, Baross-utcza 10.

A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat áprilisi (4.) száma a következő tartalommal jelent meg: 1. *Szocziális levelek*. V. A munkásság és a papság. b—ó. — 2. Az állatvilág csodái. Irta: Dr. Sándorffy Sándor. — 3. Megtértek csarnoka. Goschler Izidor. — 4. Külföldi szemle. 54 férfikongregáczió eltörlése Franciaországban. — Szaporodnak-e az angol katholikusok. — Katholikus ifjusági társulatok Németországban. Dr. Trikál József. 5. Protestáns Szemle. IV. Vallási bizalmatlanság. — Himnusz. — Ez is hazafiság. — A páduai szent Antal kápolnája. — 6. Krónikás. Mi lesz az autonómiai munkákkal? — A zsidó gimnázium. — A kereszt. — Tanulságok. — Tüdős István. — Gyermekvédelem. — Bernarda testvér. — Jogtalan beavatkozás. — Én klerikális vagyok. — A szocziálisták. — 7. Irodalom: A Szent Kereszt legendája. Irta: Pap bácsi. Ism. T. Pelikán Krizsó. — Liliomálmok. Irták: Paitler Vilmos és Weisenhoffer iRóbert. Forditotta: Teller Vincze. Ism. T. Pelikán Krzsó. — Hitvalló. — 8. Vegyesek. — 9. Ravenhorst Wilderich. Kath. regény a reformáczió korából. Irta: Labadye. Forditotta: T. Pelikán Krizsó. — E folyóirat előfizetési ára egész évre 8 korona, mely összeg a szerkesztőkiadóhivatalba: Budapest, VII., Csömöri-ut 16. szám alá küldendő.

SZINHÁZ.

HETI MÜSOR.

Péntek: Lengyel Zsidó. (Ujházy Ede vendégjátéka.)

Szombat: Bölcs Náthán. (Ujházy Ede vendégjátéka.)

Vasárnap: Falurossza. (Ujházy Ede vendégjátéka.)

—

Ujházy Ede vendégszereplése. *Ujházy* Ede már Nagyváradra érkezett. Ma, pénteken este játszik először a mester. A *Lengyel zsidóban*, e hires, nagyhatásu régi drámában játsza el ma este Mathias polgármester szerepét, mely neki óriási hatásu és kedves szerepe. Berlányi Vanda, Benkő Jolán, Bognár János, Szarvasi Sándor, Szathmáry Arpád és Szőke Sándor játszanak még a darabban. Szombaton este *Bölcs Náthánban* lép föl a mester. Klasszikus és nagybecsü az ő Bölcs Náthánja. Erdekes és jellemző, hogy a szombati előadásra, hogy Ujházyt e ritkán játszott hatalmas szerepében láthassák, egész serege érkezik Nagyváradra a budapesti fiatal iró és hirlapiró világnak.

A többek között *Heltay* Jenő, *Loránt* Dezső, az »F. M.« felelős szerkesztője, dr. *Márton* Miksa, *Szomody* Emil, *Nagy* Endre, *Kunváry* Miklós stb. készülnek le a szombati előadásra. Vasárnap este nem a Falu rosszában, mint először tervezték, hanem a *Czifra nyomoruságban* lép utoljára föl a mester. Ennek az előadásnak még egy nagy érdekessége lesz. Ujházy kedveskedni akar a nagyváradi közönségnek s egyik legtalentumosabb tanitványát, *Chiary* Margitot, a sziniakadémia végzett növendékét mutatja be Bella szerepében. Erről a fiatal müvésznőről s talentumáról a legáradozóbban és a legtöbbet jóslóan irt volt a kritika.

Vasárnap délután a *Boszorkányvárt*, ezt a gyönyörü muzsikáju operettet játsszák a Szigligeti-szinházban, melyet olyan nagy sikerrel frissitett föl az uj énekes társulat, s melyben B. Ruzsinszky Ilona, Parlagi Kornélia, Agnelly Irén, Horváth stb. olyan pompásan mutatkoztak be.

Ujházy Ede urnak,

a budapesti Nemzeti Szinház kiváló müvészének vendégfelléptével.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 219. Pótbérlet 7 sz.

Ma pénteken, 1903. május 1-én:

LENGYEL ZSIDÓ.

Szinmü.

SZEMÉLYEK:

Mathias Hans, gazdag korcsmáros és polgármester egy elsasi faluban — — —	**Ujházi Ede**
Cristian, csendőrőrmester —	Szarvasi Sándor
Valter, öreg polgár — —	Bérczi Gyula
Henrik, erdőőr — — —	Bognár J.
Delejező— — — — —	Szőke Sándor
Anette, leánya — — —	Berlányi Vanda
Lois, szolgáló Mathiasnál —	B. Horváth Irma

HELYARAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr., Támlászék. **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., Diák és katonajegy a földszintre **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, május 2-án:

Ujházy Ede ur

a budapesti Nemzeti Szinház kiváló müvészének vendégfelléptével.

Bölcs Náthán.

Szinmü.

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

Budapest, ápr. 30. (Saj. tud. táv.) Szünet után *Eötvös* Károly Széll Kálmánnak válaszolva kijelenti, hogy a kormány tagjait nagyra becsüli s a Széll Kálmán tehetségét és hazafiságát elismeri, de a jelen helyzetből neki is le kell mondania s ha ide ül az ellenzék padjaira, még nagy hasznára lehet nemzetének. (Nagy derültség a jobboldalon.)

Darányi Ignácz Eötvös beszéde után személyes kérdésben szólal föl. Kaas Ivor bárót kérdi, hogy reá értette-e e beszédében a *megvetni való* jelzőt. (Nagy izgatottság.)

Kaas Ivor kijelenti, hogy nem személyre értette megjegyzését.

Apponyi Albert erre kijelenti, hogy *Kaas* Ivor nyilatkozatával az ügy be van fejezve.

Zboray Miklós képviselő támadta ezután a kormány. Szerinte az ex-lexért Széll Kálmán a felelős s hogy az alkotmányos kormányzás fent ne akadjon, el kell hagynia helyét.

Kossuth Ferencz emelkedett ezután szólásra s ünnepélyes csöndben figyelmezteti a miniszterelnököt a helyzet komolyságára, s hogy a holnap bekövetkező ex-lex állapottal ne sodorja a nemzetet alkotmánya koczkáztatására.

Széll Kálmán válaszában kijelenti, hogy ő is érzi a percz komolyságát, de itt most nagy elvi kérdésről van szó. O rajta a felelősség tudja jól, hogy az ex-lex idején lehető törvényesség uralkodjon s ő kötelességének tartja, hogy helyén maradjon, mint gátszakadáskor a gát őre. A hogy most a kisebbség viselkedik, az ellenkezik a parlamentárizmus fogalmával, mert ez a kisebbség diktaturája lenne, s ez minden évben megismétlődve veszélyeztethetné alkotmányosságunkat. Tehát kötelessége a kormánynak utját szegni a kisebbség e veszélyes törvénytelen diktaturájának. (Oriás zaj a baloldalon.) *Széll* Kálmán ismételi, hogy a felelősség egyedül az ellenzéket terheli.

Rátkay László visszautasitja a miniszterelnök vádjait.

Kubik Béla közbeszól. Szó szegők! Csak mentséget keresnek. (Óriási zaj. Perczekig nem hallani a szónokot.)

Rátkay László: A kormány nemzetiszin zászlóba akarják göngyölni az osztrák korbácsot. Inditványozza azután, hogy az ex-lex beálltával, mivel a kormány felelőssége megszünt, a képviselőház ne tartson üléseket.

Apponyi Albert gróf tagadja, hogy az ex-lex beálltával a kormány felelőssége megszünt volna, sőt nagyobb szigorusággal nehezedik reá. (Lelkee éljenzés a jobbon.)

Rátkay László a jelen helyzetben *Apponyi* Albert grófnak is ki kellene lepnie a szabadelvü pártból.

Apponyi Albert gróf: Számolni fogok a körülményekkel, mert a házelnöki állás abban különbözik a miniszterelnökétől, hogy mig ennek csak a többség bizalmát kell birnia, — az csak minden párt bizalmával viselheti. Rátkay inditványát ezután elvetették.

A kulturharcz Franczia országban.

Grenoble, ápr. 30. A 23 karthauzi barátok, akiket kihallgatásuk után szabadon bocsátottak, a *lakosság ovácziói közepette* Chamberybe és onnan Pugsnolba utaztak.

Marseille, ápr. 30. Este körülbelül 2000 ember, köztük számos dokkmunkás, a kapuczinusok kolostora elé vonult. A rendőrség fel akarta tartóztatni a tömeget és visszaüzte a tüntetőket. Tizenöt ember, köztük több rendőrközeg, könnyebben megsebesült.

Nancy, ápr. 30. Turinaz püspök egy szomszédos községben a bérmálás alkalmából beszédet mondott, amelyben hivatkozva a jelen helyzetre azt mondotta, hogy ő mindenre kész és azt kivánja, hogy az ő áldozata fölkeltse a katholikusok energiáját.

———

NYILTTER.

Szabott árak!

China-ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett. 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalteritékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálczák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak müvészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és franczia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárusitója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bármentve.

Kerestetik

négy-öt szobás lakás, lehetőleg fürdőszobával és kerttel *augusztus* vagy *november elsejére.*

Czimet a kiadóhivatalba kérem. 270

REGÉNY CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 249

Sagloba véről csepegő kardját beletörölte a kabátja szárnyába, Rzendzian pedig leugrott a lováról, hatalmas követ kapott fel, Horpyna széles mellére dobta és a zsebében kezdett kotorászni.

A jósnő a lábaival rugdosta a földet, az arcza görcsösen vonaglott, az ajkára véres tajték tolult és tompán hörgött.

A legény ezalatt elővett egy darab szentelt krétát, a kőre keresztet rajzolt és igy szólt:

— Most már fel nem kel többé!

Akkor azután ismét nyeregbe ugrott.

— Előre! — szólt Wolodyjovski.

A patak partján szinte repülve haladtak a szakadék közepére. Néhány magányos tölgy mellett elhaladva, megpillantottak egy magas szélmalmot, melynek kereke a napsugarakban ugy ragyogott, mint valami vörös csillag. A malom előtt két hatalmas, pórázra kötött komondor borzasztó ugatással rontott a jövevényekre, eszeveszetten rángatva a lánczait. Wolodyjovski előre lovagolt, a ház előtt leugrott lováról s berugva az ajtót, nagy kardcsörgés között rontott a házba.

Jobbra a bejárattól a nyitott ajtón át szobát pillantott meg, amelyből füst áradott ki, a közepén forgácshalomból formált nyughely állott. A baloldalra nyiló ajtót zárva találta.

— Itt kell lennie, gondolta Wolodyjovski és oda ugrott.

Kopogott az ajtón, kinyitotta, gyorsan átlépett a küszöbön, de hirtelen dermedve állott meg.

A szobában, karjával az ágy támlájára támaszkodva, sáppadtan állott Kurcevic Helena. A haja a vállára omlott. Wolodyjovskira szegzett ijedt két szeme mintha azt kérdezte volna: Ki vagy? Mit akarsz itt? mert a kis lovagot a lány még sohasem látta.

A vitéz pedig a herczegnő szépsége és az aranyos brokáttal és selyemmel ékesitett szoba láttára csodálkozva állott meg. Nem jutott egy ideig szóhoz, majd végre beszélni kezdett.

— Ne féljen kisasszony, mi a Skrzetuski barátai vagyunk.

A szegény leány térdrehullott.

— Mentsetek meg! kiáltott, összekulcsolva kezeit.

E pillanatban Sagloba rontott be remegve, vörösen, lélegzet után kapkodva.

— Mi vagyunk itt! — kiáltotta, — segitséget hozunk!

Mikor a herczegnő e szavakat hallotta és meglátta Sagloba ismerős arczát, meghajolt, mint a letört virág, karjai lehanyatlottak, hosszu selyem pillái lecsukódtak és ájulva terült el a földön.

NEGYEDIK KONYV.

I.

Alig pihenték ki magukat a lovak, a szökevények megindultak. Oly gyorsan haladtak előre, hogy mikor a hold felbukkant a látóhatáron, már a Waladynka tulsó partján, Studinka felé nyargaltak. Wolodyjovski lovagolt elől, figyelmesen tekintgetve, kémlelve jobbrabalra, utána Sagloba következett Helenával. A menetet Rzendzian zárta be a vezetéklovakkal, amelyeket Horpyna istállójából hozott el. Saglobának be nem állott a szája, de sok beszélnivalója is volt, mert a herczegnő a sziklabörtönében vajmi kevés hirt hallott a nagyvilágból. Elmondotta tehát, hogy miként keresték kezdettől fogva, hogy Skrzetuski egész Perejeslawig ment Bohunt keresve, mert nem tudta, hogy a kozák halálra sebesülten fekszik, amint hogy azt sem tudta, hogy Rzendzian közben kicsalta Bohunból a titkát s az örvendetes hirt meg is vitte Sbarasba.

— Irgalmas Isten! — szólott Helena, szép sáppadt arczát a hold felé forditva, — hát Skrzetuski éretlem a Dnyeperig ment annyi sok veszedelem közepette.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Aspázia. — *Helyben.* A város villamos világitási vállalatánál alkalmazandó másodszerelőt a felügyelőbizottság javaslatára a polgármester nevezi ki. Nyugdijigénye nem lesz.

KÖZGAZDASAG.

Magyar borok Oroszországban.

A magyar bornak, különösen a tokaj-hegyaljainak valamikor jó piacza volt Oroszországban, néhány év óta azonban Oroszországba való borkivitelünk egyre csökken. A földmivelésügyi miniszterium állandó figyelemmel kiséri borértékesitésünk minden mozzanatát s több irányu, alapos tanulmányok alapján most készitette el a tervezetet Oroszországba való borkivitelünk föllendítése iránt. E tervek az országos borértékesitési akczió keretében nyernek majd megvalósulást, amint a földmivelési kormány által kezdeményezett országos borértékesitési szövetkezet a közel jövőben megalakul. A szövetkezet Oroszországban külön képviseletet szervez, a magyar borkivitel ezáltal lényegesen feljavulhat.

———

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1903. április hó 28-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.40--14.—. Kétszeres buza 12.80—12 40. Rozs 12.——11.60. Arpa 11.40—11.— Zab 12.20—11.60. Tengeri 12.40—11.80. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 23.—. Köleskása 25.—. Burgonya 6.—. 100 kiló lángliszt 25 60. Zsemlyeliszt 25.20. Fehér kenyér liszt 25.—. Barna kenyér liszt 22.—. Széna fuvarral 5.40. Sózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.16. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.50. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter uj-bor —68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltr ó-bor 60.—. 1 hltr uj-bor 32.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. keményfaszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles 11.20. 1 mm. repcze —.—. 1 mm. dió 52.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta 24.—. 1 kgr. szalonna 1.64. 1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.88. 1 kgr. vereshagyma —.17. 1 kgr. foghagyma —.56. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1903. április hó 28-ról. Tiszta buza körülbelül 320 hltr. Kétszeres buza 80 hltr. Rozs 120 hltr. Arpa 70 hltr. Zab 80 hltr. Tengeri 160 hltr. Burgonya 140 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 74 drb. Félhizott — drb. Sovány — drb. Süldő — drb. Malacz — drb. Hizott marha — drb. Jármos ökör — drb. Fejős tehén — drb. Borju — drb. Bivaly — drb. Juh és kecske — drb. Ló 553 drb.

Határidők.

Budapest, április 30.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde.

Budapest, április 30.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	12 .25
Magyar koronajáradék	92.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4_1/_2$%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben $2^1/_2$%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	99.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentesitési kötvény	99.50

Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	203.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	158.—
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	16.01
Magyar hitelbankrészvény	727.—
Osztrák hitelintézet részvény	689.—

Párisi vista	95.30
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	116.92
Londoni vista	239.77
20 márkás arany	23.40

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Számos kitüntetés! **Számos kitüntetés!**

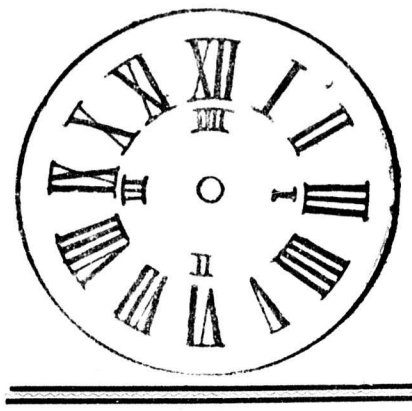

DADAY JÓZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyóráS

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhivni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra mühelyhelyiségemre,

hol **több kiállításon kitüntetett szerkezetü TORONYÓRAIM vörös fémből** készült főkerekekkel s a felhuzást könnyitő, a legczélszerübb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a sulyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZTORONYÓRÁIMNAK **jótállás-felelősség melletti felállitását** is elvállalom melyek **pontos járásáért** szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Első és legnagyobb órajavitó mühely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

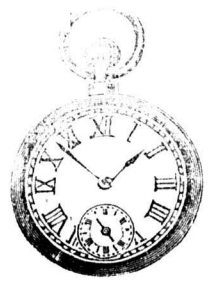

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

szinház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó mühelye a legelőnyösebb.

Nálam nem lesz felszámitva sem 5 kr., sem 6 kr., sem 50, sem 40, sem 60 kr., hanem minden órát **kivétel nélkül**

szigoru 1 évi jótállás mellett **csak 90 krajczárért javitok meg.**

A legfinomabb óraüveg 10 kr. **Kérem a helyes czimre ügyelni.**

Kérem az én mühelyemet nem összehasonlita i más reklám-üzletekkel. 244

Mindennemü

fényképészeti kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve. **Telefonszám 181.**

FÜLÖP ISTVÁN szállodája étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Fő-utcza, a vasuti indóház mellett.

Kerthelyiség megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Wöber szálloda kerthelyiségét

a mai kor igényei szerint ujonnan átalakitottam s azt egy *elsőrendü czigányzenekar* közremüködése mellett

1903. május hó 3-án, d. u. 4 órakor

ünnepélyesen megnyitom.

Megköszönve a n. é. közönség részéről irányomban tanusitott pártfogását és jóindulatát, mit *jó konyhám, tisztánkezelt italaim s előzékeny és pontos kiszolgálás* mellett szerencsém volt kiérdemelni, igérem, hogy a jövőben is igyekezni fogok t. vendégeim bizalmát minden tekintetben kiérdemelni.

Kerthelyiségemben egy jól gondozott, fedett *tekepálya* áll a szórakozni vágyó vendégeim rendelkezésére.

Tisztelettel **FÜLÖP ISTVÁN,**
vendéglő- és szállodatulajdonos.

Kellemetlen idő esetén a megnyitás e hó 10-ére halasztatik.

Naponta frissen csapolt **SÖR**, saját termésü, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

ét ap szerint vagy megállapitott árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a t. **vidéki utazó közönség** szives figyelmét felhivni arra, hogy

vendég-szobáimat

teljesen **ujonnan berendeztem, tisztántartására különös gondot forditok** és a *szobaárakat* mérsékelten leszállitottam.

☛ Nagyobb mennyiségü bor megrendelésnél árkedvezményt nyujtok. ☚

Három szobából álló lakás május hó 1-től kiadó.

HÁSZ MANÓ

kézmü és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. Fiók-üzlet: AMERIKAI ÁRUHÁZ Fő-u.

Figyelmeztetni kivánom mindazokat, kiknek a **költözködésnél** bármely czikkben szükségletük volna, hogy nemcsak rőfös árukban, hanem **szőnyeg, madracz, paplan garnitura szövet- és csipke-függönyökben** is óriási raktáram van, amit nálam a már ösmert

☛ **olcsó és szolid árban lehet beszerezni.** ☚

Minden 10 frt bevásárlásnál kivánatra egy életnagyságu fénykép lesz nagyitva. 260.

Egy fillérbe

sem kerül meggyőződni, hogy melyek a tavaszi és nyári idény **legválogatottabb ujdonságai,** ha a n. é. hölgyközönség egy pillanatra betekint

EISLER BERTALAN

női divat, rövidáru és kézimunka kereskedésébe

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utcza.

Dus választékban most érkeztek meg: Excentrik gyermekruhák, kötények, batiszt és selyem fejkötők. Ruha diszek, szalagok, csipkék és himzések. Kézimunkák, himző, kötőselymek és pamutok. Arcz- és menyasszonyi fátyolok. Mindennemü pipereczikkek. Női- és gyermek zsebkendők, gallérok, kézelők.

☛ *Zacharias keztyük és minden létező rövidáru czikkek.* ☚ || ☛ *Női NAPERNYŐK mélyen leszállitott árban.* ☚

204

Egy fillérbe sem kerül bizonyosságot szerezni, hogy üzletem a legolcsóbb beszerzési forrás!

FÉLIX-FÜRDŐ

NAGYVÁRAD MELLETT.

Kényelmes közlekedés, *vasuton Nagyváradtól* félóra, *kocsin* háromnegyed óra távolban. *Május* és *augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap* és *ünnepnapokon 14 vonat közlekedik* Nagyváraddal. Az uj vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai hirü 49° C. meleg *természetes hévviz* javalva van: *az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzamok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus uton keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.*

Állandó fürdőorvos: ***Dr. MATULAY KÁROLY.***

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára *1 kor. 60 fill. és 6 kor.* között váltakozik; *gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Terászok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek*, a fürdő telepén és mellette elterülő őserdőben. *Az erdőben jó tekepálya van.*

Hat *tükörfürdő, család-* és *kádfürdőkön* kivül *mórfürdők* is vannak rendszeresitve.

A régi Félix-meder egészen ujonnan lett átalakitva, kényelmes vetkőző és pihenő helyekkel s mint *eddig* ezen *rendkivüli gyógyhatásu, a régi fürdő* felett *épült fürdő*, meghagyva az *ősrégi szokást, közös fürdésre* használtatik.

Nagyváraddal telephon összeköttetés. Prospektust kivánatra küld bérmentve

a fürdőkezelőség.

265

ALAPITTATOTT : 1883 ban. **TELEFONSZÁM : 465.**

Cement-, műkő-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utcza 10. sz. || **Kolozsvár,** Szappan-utcza 6. sz.

Állandóan készit: **egyszerü czementlapot,** sajtolt diszes **mozaiklapot, csatorna-csöveket, lépcsőket, fedlapot, esővíz-folyókát** és mindennemü **MŰKÖVET,** továbbá SZABADALMAZOTT HORNYOLT **FEDÉLCSEREPET,** teljesen TÜZBIZTOS szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállitására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres **szárazzá tételét,** mindennemü **aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát művészi kivitelben.**

Ajánlkozik: **járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal** és **keramit-burkolatok, aszfaltparketták** stb. elkészitésére.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Kizárólagos kosárüzlet!

A közelgő tavaszra megérkeztek nagy mennyiségben különböző alaku kerti székek, kerti garniturák, utazó kosarak és mindenféle kosáráruk, melyeket eredeti gyári árakban árusitok.

Nagy választék GYERMEKKOCSIKBAN, különböző **házi butorokban** és alkalmas **ajándéktárgyakban.** **Olcsó, szabott árak!**

Szives pártfogást kér

OPPENHEIM F. VILMOS KOSÁRÁRU KERESKEDÉSE

NAGYVÁRAD, Fő-utcza. (Barts-ház.)

Első nagyváradi electrotechnikai vállalat

DEUTSCH K. I. NAGYVÁRAD. Telefonszám: 71. **SÜSS HERMANN és TÁRSA BUDAPEST.**

Van szerencsénk Nagyvárad város t. közönségének nagybecsü tudomására hozni, hogy helyben

villamos berendezésekre és erőátvitelekre,

házi telefon és csengetyü-telepek létesitésére, valamint **villámháritók** (Süss-rendszer) szállitására és elhelyezésére, **petroleum-lámpák** és **gázvilágitó testek villamosra való átalakitására**

electrotechnikai mérnöki irodát

nyitottunk.

Villamos világitó testek és csillárokból 26-.

állandóan minden árban és kivitelben dus raktárt tartunk.

Költségvetéssel, rajzzal és bárminemü felvilágositással **dijmentesen** szivesen szolgálunk.

Szives megkeresések, mig az e czélra épülő épületünk elkészül

DEUTSCH K. I. czéghez kéretnek.

Az általunk teljesitett munkálatokért minden tekintetben teljes felelősséget vállalunk.

A nagyérdemü közönség nagybecsü pártfogását kéri

Első Nagyváradi Electrotechnikai Vállalat

Deutsch K. I. Nagyvárad Süss Hermann és Tsa Budapest.

Pártoljuk a helyi ipart!

Nagyvárad iparosaihoz és polgáraihoz!

Tisztelt iparos- és polgártársaim! Nagyváradon tetemes költséggel ujjáalakitottam a már pusztulásnak indult **sörgyárat.** Felszereltem azt a mai kor igényeinek megfelelően. — Abban a helyzetben vagyok, hogy egy minden tekintetben megfelelő, **kellemes izü, zamatos, erős és a legtobb táperővel biró**

sört

hozhatok forgalomba.

A gyár üzembe vételénél Nagyvárad iparosai és polgáraiba helyeztem bizalmam. Ők tudják első sorban megitélni, hogy mit tesz az, ha egy olyan közszükségletet fedező czikkért, mint a sör, évenkint több mint egy millió korona vándorol idegen városokba, de a mi még ennél is rosszabb, idegen országokba!

Kötelességem felemliteni, hogy a Nagyváradon elfogyasztott több mint **egy millió korona** sör értékének felénél több iparczikkek készitésére, beszerzésére és munkadijak kifizetésére lesz forditva. Tehát *minden pohár idegenből származó sör elfogyasztása által saját iparunkat és munkásainkat kárositjuk meg indokolatlanul!*

Sokat várok önöktől tisztelt iparos és polgártársaim! Saját érdekeiket mozditják elő, ha mindenütt és minden alkalommal

NAGYVÁRADI SÖRT

fognak kérni. Palaczkjaim a gyár eredeti czimkéjével vannak ellátva. A sör pedig oly jó, *hogy egyszeri megizlelés elég arra, hogy állitásom igaz voltáról bárkit is meggyőzzön.*

Szives pártfogást kér

A Nagyváradi Sörfőzde és Jéggyár.

Telefonszám: 439.

Szőllőgazdasághoz Raffia (szőlőkötőfonál), *rézgálicz, kénpor, ojtópamut a legolcsóbb árban.*

ÉRTESITÉS

Szabó és Hajnal

füszer-, csemege-, bor-, ásványviz, vadas- és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Igen tisztelt vevőinknek szives tudomására adjuk, hogy a **néha Jakab Imre-féle** B.-Püspöki természü borait megvettük s azokat az alább jegyzett árakban árusitjuk:

Jakab-féle (Bakator 1870. évi 1 l. 80 kr
(Muskotály 1870. évi 1 l. 80 kr.

Körösvölgyi 1900. saját termés 1 l. 40 kr
Rislingi 1901. évi saját termés 1 l. 36 kr
Körösvölgyi 1902. saját termés 1 l. 30 kr.

Vidékre és a kik a fogyasztás adóra kiegyeztek, literenkint 8 krajczárral kevesebbet fizetnek.

Nagy választék mindennemü **czukorkák** és **csokoládékban.**

Helybeli megrendelések házhoz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz dijtalanul kiszállitjuk.

Tisztelettel 117

SZABÓ és HAJNAL.

Egyedüli lerakata (Olasziban) a hirneves Weyrauch Chr. és Tsától spiritusz szobapadló-lacknak kilója 1 frt.

Gazdasági vetemény- és viragmagvakban nagy raktár. — Nagy raktár mindenféle sajtok és csemegefélékben.

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy mig egyéb fajta keserüvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERÜ-VIZ.

Mint kitünő étvágyat hozó természetes gyomortisztitó és hashajtó.

Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós, hanem **kellemes keserü.**

Kapható mindenütt, ugy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN,

üvegje 60 fillér.

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserüvizekkel s beszerzésnél határozottan **SCHMIDTHAUER-féle** Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és füszerkereskedésben. 288

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418. Kerületi képviselő: **Biró József.** Telefon 418.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

teljesen ujonnan átalakitott és berendezett **étterme és sörcsarnoka**

Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utcza sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy **ujonnan átalakitott és jól gondozott**

teke-pályámat

már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Este 5 órakor pedig

Flecken (szenensült) estélyt

rendezek, melyre szives látogatást kérek.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

Jó zenéről gondoskodva van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Naponta frissen csapolt MÁRCZIUSI SÖR, saját termésü, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapitott árak mellett elfogadtatnak.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó közönség* szives figyelmét felhivni, hogy **vendég-szobáimat** *ujonnan berendeztem s tisztántartására különös gondot fordítok*, ugyszintén —

szállóhely

is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

Figyelem! Miután *sajátszüretelésü boraimból* nagy készletem van, **nagyobb mennyiségben is eladok.** 50 litertől kezdve **házhoz szállitok** és 6% engedményt nyujtok. Viszont elárusitóknak nagyobb kedvezmény.

1091. májustól Zöldfa-utcza 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendü műhelyeiből beszerzett **fa-** és **vasbutorok,** valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stylszerü szilárd, első minőségü anyagból.

Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tüzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Távbeszélő: 67. sz. *KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA* Sürgöny czim: Rosenberg Izsó.

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági czikkek és zsiradékok nagy raktára.

Nagyvárad, Kossuth-utcza.

I-ső rendü BEOCSINI Portland I-ső rendü Román-CEMENT.

EGERESI alabastrom és szobrász **GIPSZ.**

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és BETONCSÖVEK.

CARBOLINEUM és TINCTORAL

megóvják a fát a korhadástól.

KŐAGYAGCSÖVEK.

Valódi ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.

Aszfalt ELSZIGETELŐ lemezek.

Kőszén-Kátrány.

Gazdasági czikkek:

Kitünő minőségü gép- és henger-olajok.

I-a REPCZE-OLAJ (égető-olaj).

Első rendü 250

TOVOTTE gépzsir, kocsikenőcs és petroleum.

CARBOLSAV. **CREOLIN.**

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.